

Soweto, byggande och feminism

Första gången jag var i Soweto var 1991. Det såg ut som på bilderna. Över de nakna kullarna såg man långa rader med små boxar till hus. Belysningstornen förstärkte intrycket av fångläger. Då var ännu inte sanktionerna mot Sydafrika hävda, men jag var inbjuden av ANC för att delta i en konferens. Den handlade om kommunal demokrati och förhållandet mellan de organ av folkvalda som skulle införas och de så kallade *civics*, dvs de i stadsdelarna mycket starka organisationer som organiserat motståndet mot apartheidregimen.

Sista dan då förhandlingar skulle ske utan utländska gäster, mobiliserades ett gäng unga aktivister för att guida mig och de tre övriga gästerna i Johannesburgs förorter. För att komma iväg blev jag utsedd att hyra en minibuss. Det behövdes ett vitt ansikte, körkort och visakort för att komma över en hyrbil, och den beskrivningen passade enbart på mig. När biluthyraren lämnade över nycklarna och förklarade larmsystemen sa han: "Om någon tar fram en pistol och ber att få nycklarna så ska du bara överlämna dem." Ändå hade jag inte talat om vart jag skulle.

Aktivism och förväntningar
Jag inte bara se Soweto och Alex-

andra utan också prata med många förväntansfulla aktivister. Ingenting hade defäkt gratis utan kamp och deras förakt för överheten var massiv. Men lika stor var deras tro att allt snabbt skulle kunna bli bättre. Bostadsfrågan var den mest brännande. Redan hade stora illegala skjulstäder vuxit upp omkring järnvägen och i parker. I ett litet hus bodde oftast flera familjer och några familjer i uthusen på bakgården. Jag kände mig gammal och erfaren. Hur kunde de tro att "deras regering" på nolltid skulle kunna bygga de flera miljoner bostäder som behövdes i landet?

Tio år senare blir jag guidad i Soweto av en kvinnlig byggmästare i en vit Mercedes. Frances Alberts är upp vuxen där och hon visar mig stolt några av platserna för den politiska historien: fältet där Freedom Charter antogs, huset där Mandela bodde innan han fängslades, platsen där Patterson, det första offret under Sowetoupproret, blev skjuten. Och så visar hon mig husen som hon håller på att bygga. Hon ska köra mig till flygplatsen på kvällen och allt mitt bagage ligger i hennes bil. Jag blir lite nervös när hon lämnar den oläst med neddragna rutor när vi går in i husen. Men ingenting händer denna gången heller.

Träd och murar

Det är svårt att känna igen sig i Soweto. Istället för raka rader på kala fält är det nu individuella och personliga tillbyggnader till nästan alla hus. Lummiga trädgårdar men också höga taggtrådsstaket eller säkerhetsmurar. Även murarna är ofta vackra och personligt målade i moderna varianter på ndebele- eller twanamönster för traditionella hus. Med privatiseringen av husen satsade invånarna på att bygga till och de bidrog därmed till att avhjälpa bostadsbristen. Skjulstäderna växer förstås ändå.

Den nya regeringen satsade på ett miljonprogram. Ur svensk synpunkt är det kanske inte så imponerande, vi byggde en miljon bostäder på tio år medan Sydafrika med tre gånger så många invånare satsade för att bygga en miljon bostäder på fem år. Men jämfört med andra länder är det en ganska unik satsning. Till skillnad från det svenska miljonprogrammet handlar det är om stöd till egna och små byggföretag. Det verkar inte som om det helt komer att lyckas, och kritik mot låg standard och fuskbyggen har hörts. Men i alla fall. Subventionerna till bostäder är en av de stora posterna i Sydafrikas budget.

Kvinnor till en subventionerad sektor

– Det är skattepengar som nästan uteslutande går till män, sade Frances. Hon är med och driver en förening som heter Women for housing med syfte att avhjälpa detta. I Soweto är de nu en handfull kvinnliga byggmästare. De konkurrerar inte utan stöder varandra. Frances är en av de mest framgångsrika. Förutom sex år i skolan i Soweto har hon gått ett par veckolånga kurser i kvinnlig företagsamhet. Den viktigaste kursen handlade om *cash flow management*, sa hon, och det kan man ju förstå när räntan ligger omkring tjugo procent.

Allt eftersom kommunen hinner stycka avtomter fördelas de mellan byggmästarna. Tio tomter i taget får Frances att bebygga. Till dem får hon finna köpare, som kan påverka planlösningen och börja betalningen. Subventionerna till byggandet går till den individuella bostadskonsumenten. Med årsinkomst under en viss nivå utgår ungefär 20 000 kr i bidrag. Det billigaste huset kostar ungefär 80 000 kr att bygga, så det krävs sparande och mobilisering av resurser från många håll för att kunna dra nytta av egenhemspolitiken.

Forts. på sid. 4.

Första maj i Paris

Solen bryter plötsligt fram efter flera dagars regn, just när folk börjar samlas på Place de la République. Tåget ska avgå kl 15, men långt innan är själva torget fullt av revolutionära turkar och kurder, under olika bokstavskombinationer (som PKK). Här skymtar också Sri Lankas Befrielse-tigrar, en grupp zapatister och terroristiska spanjorer i PCE(r)/Grapo. På gatan radas gamla trotskisterna i LCR (revolutionära kommunistförbundet) upp sig.

Snart visar sig detta vara tågets svans. Den främre, helfranska delen ställer upp på Templeboulevarden, i riktning mot Bastiljen. Fast här liknar ingenting längre Sverige. Detta är nämligen en rent facklig del och enda synliga representanten för vänsterpartierna är en ölbil från kommunistpartiet (PCF).

Den fackliga delen består heller inte av olika fackförbund och fack-

föreningar utan av konkurrerande nationella fackorganisationer. Här finns de stora: CGT (allmänna arbetarkonfederationen) och CFDT (demokratiska arbetarkonfederationen). Men också de mindre: FSU (enhetsfacket), Solidaires (G10), UNSA (autonomfacket) och LO (arbetarkamp). Visst, vissa av dem är i tåget uppdelade på fackförbund, som CGT/Byggnads, CGT/Kemi, CFDT/Metall... men då handlar det om de stora organisationerna som CGT (närliggande CGT) och CFDT. Fast stora innebär styrkemässigt små i jämförelse med t.ex. svenska LO, för den fackliga anslutningen är mycket svag i Frankrike.

Tempot är dock högt. Inte i marscherandet, för tåget rör sig bara i snigelfart mot Bastiljen. Nej, det är alla högtalarbilar, ibland understödda av talkörer, som står för flåset. Därifrån flödar musik och agitation. Först längst fram i tåget

finns det genuin glöd. Här står nämligen folk från AOM och LU som hotas av avsked. Slagordet är här "Tillsammans, tillsammans ska vi segra!" Just detta blir också det samlande temat för årets tåg som samlar hela 20 000 deltagare: kamp mot massavskedandena.

Facken är inte nöjda med fyrtipiregeringens åtgärdsförslag på området, utan verkar skakade av ett antal massavskedanden på kort tid, under en avmattande högkonjunktur: Moulinex, Danone, Marks & Spencer. Flygbolagen AOM-Libérté och Littoral står på tur.

Som det står på en banderoll längst fram: "Halte aux licenciements" (Stoppa avskedandena). Mer konkreta är dock inte de stora facken. Inget sågs om 35-timmarsveckan, som kommit längre än i Sverige. Inte heller ställs vänsterregeringen vid skampålen. Huvudfienden i år verkar kapitalismen och dess sociala arrogans vara. T.ex. Moulinex sparkar 2 000 arbetare och flyttar jobben till låglöneländer utanför EU.

Håkan Edgren, Bryssel

Externa köpcentra

Måndag 21 maj kl. 19 ordnar Fältbiologerna en debatt i stadshallen på temat "Externa bilorienterade köpcentra". Moderatör är Christer Ljungberg från Trivector AB, och debatterar gör Göran Brink (m), Johan Linander (c), Ulf Nyman (v), professor Bengt Holmberg och representant för Fältbiologerna.

Göte Bergström,

Veckobladets eminenta tecknare, ställer ut i Papegøjelyckans hyresgästers nya lokal på Örnvägen 1, tillsammans med Ninni Dahlbäck. Det är vernissage söndag 20 maj 14–18, och hyresgästföreningen bjuder på kaffe och piroger.

Vårutflykt

söndag 20 maj med Fot & cykel-folket. En halvmil i trakten av Vallåkra, Gösta Regnéll berättar om traktens natur och mässingssextetten Ellen spelar. Avfärd från Lund C (spår 6) kl. 9.40.

Veckobladets ansvarige utgivare anser:

VB:s uppgift är inte att gå balansgång

Som ansvarig utgivare måste jag kommentera Anders Neergaards och Nita Lorimers artikel *VB:s svåra balansgång*, publicerad på ledarplats under vinjetten Vänsterpartiet Lund anser. Tidigare styrelser har då och då haft ambitionen att skriva osignerade ledare och gjort anspråk på att uttrycka partiavdelningens kollektiva ståndpunkt. Jag fredrar dock signerade artiklar, som den nu aktuella. Helst ser jag bara en signatur och jag skulle gärna slopa vinjetten. Åsikter är personliga.

Fria ord, men ...

Två tredjedelar av Nitas och Anders artikel hyllar det fria ordet och debatten. Sedan kommer ett stycke som kan läsas som argument för censur och självcensur. Det heter där: "Skillnaden mellan att lyfta fram kritik mot enskilda kamrater och att kränka samma kamrater kan vara härfin ... Vi har med oro sett en del direkt kränkande personangrepp som vi menar att Veckobladets redaktion måste ta på sig ansvaret för ... Om man skriver en artikel som innehåller vad som kan ses som ett personangrepp borde det därför höra till god ton att inte publicera i ett nummer där man själv är huvudredaktör." (Min kursivering.)

Det är luddigt uttryckt. Just detta avsnitt kan dessutom ironiskt nog uppfattas som ett försåtligt personangrepp på Gunnar Sandin, eftersom han är VB-redaktör och ofta skriver polemiska artiklar. Han, och formellt sett alla redaktörer, uppmanas alltså att låta sina polemiska

artiklar vänta en vecka, Jag tror det vore förödande för VB.

Ofta häftiga reaktioner

Gunnars artiklar leder ofta till häftiga reaktioner. Som läsarna vet publicerar han entusiastiskt dessa reaktioner. I nr 14 ifrågasatte han Ung Vänsters reservationslösa stöd till kurderna och påstod att kurdiska gangstrar mördar lika många kurder som turkarna. Pinar Dal fördömde uttalandet som rasistiskt och fascistiskt. Sara Mohammadi gick rakt på person och utpekade helt sonika Gunnar som gangster.

Naturligtvis ska dessa repliker tryckas, trots att de är personangrepp. Men det är synd att Ung Vänsters debattörer, i synnerhet Sara Mohammadi, missar nyckelordet i Gunnar Sandins formulering, nämligen ordet reservationslös. Hon missar därmed tillfället att redovisa de avgränsningar och reservationer som är ofrånkomliga i allt solidaritetsarbetet, det må gälla Vietnam, Sydafrika, Kuba eller som här kurderna. En stor del av Vietnamrörelsens framgångar berodde på reservationernas tydlighet. Jag hoppas dessutom att inte allt som vänsterpartiet gör har hennes reservationslösa stöd.

Någon träffas oundvikligt

VB-artiklar ska tala klarspråk, utgå från fakta, presentera eller kritisera politiska åsikter och handlingar. De ska vara koncisa. Utrymmet är begränsat. Invektiv stjäls utrymme och gör texten svampig. Bakom alla bra eller dåliga åsikter och

handlingar finns det människor. Kritik som riktas mot åsikter och handlingar kan inte undgå att träffa personer. Detta får inte framkalla sådan "oro" att det leder till självcensur, särskilt inte om den kritiserade personen har någon sorts maktställning.

Debatt är inte detsamma som kollisioner mellan oförenliga uppfattningar utan ska på sikt fungera som ett "samtänkande", för att låna ett uttryck från den norske filosofen Jon Hellesnes. Var och en ansvarar för sina egna inlägg.

Själv tar jag som ansvarig utgivare naturligtvis det juridiska ansvaret om någon till exempel skulle göra ett IB-avslöjande. Sådana behövs. Den vitbok om IB som Enn Kokk sammanställt ska hemlighållas till i höst. Vi kommer att på lämpligt sätt belöna den som avslöjar vitbokens innehåll eller brist på innehåll, ju förr dess hellre.

Ett verkligt problem

Problemet som Nita och Anders oroar sig för är verkligt. Men det består inte i vad vi skriver, utan i verkliga meningsmotsättningar.

Gunnar Sandin pekar på ett möjligt sätt att förhålla sig till dem: tolerans mot olikriktande och lojalitet mot partiet. Till detta lägger jag begreppet civilkurage. Det gäller inte bara att våga skriva en kritisk artikel, det gäller också att våga samarbeta och se den man kritiserat i ögonen efteråt. Men VB ska inge ängsligt gå balansgång. Utan frimodighet kommer vi ingestans.

Gunnar Stensson

Dokument inifrån

Nedan återges tre dokument från en e-postkorrespondens mellan tre medlemmar av vänsterpartiets styrelse i Lund den 20 april. De handlar delvis om undertecknad och det är förstas personligt smickrande (*rien n'est si agréable que d'être pendu publiquement*) men det är inte skäl nog att publicera dem i VB. Det är däremot den omständigheten att de handlar om tidningen, om dess redigering och beslut som övervägs, som kan påverka tidningens karaktär (på gott eller ont, beroende på utgångspunkt). Välkomna med synpunkter i de tre VB-nummer som planeras före sommaruppehållet!

Det talas hos Robert och Olof om kontakt med redaktionen/undertecknad. Någon sådan har hittills inte tagits med mej. Däremot har styrelsen beslutat att skriva en ledare i varje nummer. En sådan fanns alltså i nr 16. Till dagens nummer hade Ibrahim Kakahama och Robert Nilsson i uppgift att skriva en ledare, och den hade självfallet publicerats om ett manus kommit in, men så skedde inte.

Gunnar Sandin

Ang. Gunnars angrepp på Ung Vänster i VB 14

Jag läste just senaste numret av VB och blev faktiskt arg på Gunnars artikel. Vi som är vana vid Gunnars övertygelse att vara en sanningsägare kan ta hans kritik, men vad med Ung Vänsters nya medlemmar som får läsa i VB (en offentlig tidning som start.ex. på biblioteket) att de är dåliga på att hålla tal och arrangera torgmöten? Den ena av talarna talade för första gången i sitt liv.

Jag vill att vi diskuterar saken på [styrelse]mötet på onsdag. Innan dess hoppas jag få ta del av er andras reaktioner. Jag tänker själv föreslå att vi gör två saker:

a) Tar fram en "beröm-artikel", t.ex. i Ung Vänsters nummer som görs före första maj där vi berömer Ung Vänster för deras goda arbete (inte minst i anslutning till första maj). Texten får inte skrivas som ett svar till Gunnar, utan formuleras som ett allmänt erkännande.

b) Ta en diskussion med Gunnar. Hård debatt i all ära, det är väl i och för sig nyttigt. Men inom vissa

gränser! Att vara okamratlig mot personer 50 år yngre än en själv är att överträda de gränserna.

Och en tredje sak att diskutera: c) Att på allvar bestämma hur vi ska använda VB och vår (dvs styrelsens) plats i tidningen. Vem skriver, vilken typ av texter ska det vara och hur ska texterna tas fram? Kamratligen

Robert Nilsson
17.29

Ang. Gunnars angrepp på Ung Vänster i VB 14

Hej Robert och styrelsen Jag håller med Robert om att vi borde reagera på Gunnar Sandins skrivelser i Veckobladet. Jag vill alltså att det skall vara en punkt på dagordningen. Eftersom jag är övertygad om att det finns en tanke att provocera fram något tuftt genmäle innan första maj så menar jag att vi skall ha is i magen och skriva i numret som kommer efter första maj. Syftet med svaret bör vara att markera att det finns vissa normer för anständighet även mellan kamrater med olika uppfattningar, och att Gunnar Sandin med råge passerat dessa. Jag tycker också att Roberts idé om att uttala oss positivt om vår gemensamma kamp

och vårt samarbete (dvs UV-VP). Slutligen kommer jag i egenskap av Röda Kapellet-kontakt att tillfråga om de känner sig respektlöst bemötta p.g.a. att talare (speciellt från UV) använder manuskript. Här menar jag att vi skall be om ett klart ställningstagande mellan två relativt autonoma organisationer. Jag kan personligen inte tänka mig att fortsätta min relation till Röda Kapellet om Gunnar Sandins uttalande på något sätt skulle representera Röda Kapellets åsikter (och om det gör det så vill jag veta det).

[...]

Anders Neergaard
19.28

Ang. Gunnars angrepp på Ung Vänster i VB 14

Hej styrelsekamrater Delar förstas upprördheten över Ulf och i synnerhet Gunnars artiklar. Håller med Shai om att det värsta egentligen är angreppet på Ung Vänster, men tycker även att Gunnars fortsatta personföljelse av Kjell Kvist (liknande den han tidigare drivit mot bl.a. Ann-Mari Campbell, Daniel Sestrajic och Mikael Persson) är utanför gränsen för det acceptabla i en tidning som uppfattas som partiets och som partiet finansierar.

Att vi som styrelse inte skulle ha ett ansvar för detta med hänvisning till VB:s (åtminstone såg till hälften) oberoende, är det många kamrater i och utanför Lund som (på enligt min mening goda grunder) inte har någon förstälse för. Självklart har partiorganisationen ett ansvar för innehållet i den tidning vi ger ut.

Tycker därför det är utmärkt om vi tar oss tid att diskutera frågan på onsdag och jag ska sedan gärna (som utsedd VB-kontakt) föra våra uppfattningar vidare till redaktionen. Vi borde, tycker jag, på detta stadium åtminstone kräva av redaktionen att de rena personangreppen och tråkningarna omedelbart upphör, samtidigt som vi för en tydlig distinktion mellan detta å ena sidan och hård politisk polemik, som VB alltid ska ha plats för, å den andra.

[Här utelämnas ett stycke som handlar om Ulf Nymark.]

Sedan tycker jag att styrelsen till nästa årsmöte ska lägga en proposition om att införa en vald redaktion för VB och direktiv för denna. Denna skall naturligtvis arbeta under stor frihet (i direktiven trycks t.ex. lämpligen på uppgiften att stimulera och vara ett forum för bred vänsterdebatt), men ha ett yttersta ansvar gentemot det organ som väljer den.

Det fristående VB är, med de skribenter och den finansiering VB har, en omöjlig idé. Däremot är jag övertygad om att det går utmärkt att ha ett VB som ingår i ett tydligt organisatoriskt samband med övriga partiföreningen och står för det, och som samtidigt ger utrymme för bred debatt.

Olof Norborg
23.28

Ett hållbart transportsystem (v):

Kollektivets egenvärde förbises

När detta läses har vänsterpartiet på riksnivå avhållit en välbesökt konferens om trafik, som ett led i utarbetandet av ett program och inför höstens ivrigt inväntade proposition om infrastrukturen. (Kan någon deltagare rapportera i ett kommande VB-nummer?) Som underlag finns en utförlig och kvalificerad text som har formulerats av Karin Nielsen, politisk sekreterare i riksdagsgruppen och med ett förflutet i Lund) Texten har en mycket stark slagsida åt miljö- och naturresursargument, vilket nog både avspeglar det allmänna synsättet i alla läger och författarens egen bakgrund i miljörörelsen. Därmed missas emellertid det som kunde vara vänsterns specifika bidrag till diskussionen.

Jag tänker på ordet "kollektiv" som inte bara borde vara ett element i ordet "kollektivtrafik" utan något positivt i sej.

Punkterade myter

Men först några allmänna synpunkter. Jag uppskattar inte minst att författaren med välunderbyggda argument punkterar en del myter som har omhuldats även i vänstern, eftersom sanningen är så obekvämt:

- Det hjälper bara marginellt med bättre kollektivtrafik för att få folk att ställa bilen. Det måste bli mycket svårare att köra, och det hinder som förordas är framför allt priset, eller rättare sagt ett helt batteri av priser: drivmedelsskatt, koldioxidskatt, inköpskatt (för att styra mot mindre och snålare fordon) p-avgifter, trängselavgifter i tätorter. Därtill borttagna p-platser som har visat sej mycket effektivt. Det kan bekräftas av skånska bilister som dristat sej över bron till Köpenhamn.
- Sverige har massor av skog, men den räcker ändå inte till för att driva den nuvarande bilparken om man helt skulle gå över till att köra på etanol – eller rättare sagt skulle pappersbruken och biovärmeverken få det besvärligt med råvaran.
- Sjöfart är inget speciellt miljövänligt transportsätt med nuvarande motorteknik och bränslen, och Sverige har svårt att få till stånd en förbättring på egen hand.

Det nödvändiga kollektivet

I förra veckan hade Sverige besök av professor Robert Putnam. I den uppmärksammade boken *Bowling Alone* har han visat individualiseringens bredd och djup i det nordamerikanska samhället och det kollektiva livets/det civila samhällets förfall. Anslutningen och engagemanget minskar i praktiskt taget alla föreningar. Tidigare demonstrerade han motsvarande tendenser i Italien, med en försvinnande medborgaranda som har banat väg för figurer som Silvio Berlusconi.

Bakom detta ligger materiella processer och fenomen, inte minst bilismen. Bilisten känner sej ensam och stark i sin skyddade lilla värld. Den attityden tar han med sej utanför fordonet.

Samhället behöver fler kollektiva riter och framför allt rutiner.

Det är inte alltid behagligt att konfronteras med anonyma medmänniskor, till exempel på ett överfullt pågatåg, men det är i längden nyttigt, socialt och politiskt. Och det är vänstern, med sin bakgrund i socialismens kollektiva tradition och sin starka betoning av solidariteten, som främst borde se och förspråka detta. Miljön är det så många andra som pratar om.

Kvinnoargumentets begränsningar

Förslaget använder sej flitigt av genusargument. Det redovisar studier om att män kör bil mer än kvinnor och att omvänt kvinnor oftare åker kollektivt, att männen dominerar starkt i ledningen för trafikföretag och trafikverk, att kvinnor är öppnare för miljöargument.

Sant alltsammans. Men samtidigt påpekas att "högt utbildade kvinnor med hög inkomst har ett resmönster som liknar mänsens". Det tyder på, att efter hand som olikheterna i lön och utbildning minskar så reduceras även skillnaderna i bilutnyttjande, och därmed devalveras "kvinnoargumentets" värde.

Det kan bli så galet som för någon valrörelse sedan, när den kvinnliga kandidat som toppade vänsterpartiets kommunlista i Malmö skrev på ett upprop från Bilkåristerna om att transport av skol- och dagisbarn borde ges samma rätt till skatteavdrag som arbetsresor.

Daltet med glesbygden

En av de mest positiva företeelserna i tiden för oss som vill ha ett ekologiskt riktigare och mer kollektivt resmönster är att så många unga inte tar körkort. Det har ju fått motorbranschen att gå ut i stora annonskampanjer och bl.a. ställa krav på offentligt (via skolan) bekostade eller subventionerade körkort. Visst handlar det om pengar, om att en del inte har råd. Men intressantare är att det också handlar om en ny livsstil. Många undomar får inte samma frihetskick av bilen som medelåldersgenerationen utan prioriterar annat: en central lägenhet, krogbesök, utlandsresor.

Trenden är i mycket ett storstadsfenomen och naturligtvis baserad på att kollektivtrafiken är ett reellt alternativ, som t.ex. i Stockholm.

Men därmed är det också positivt att storstäderna växer just nu, inte bara för att arbetstillfällena och studiemöjligheterna finns där utan även tack vare den "nya urbanismen", den positiva känslan för staden, ett slags återgång till Ivar Lo-Johanssons lantisföraktande ungdomsgeneration.

Men programtexten anammar inte denna trend. Den talar upprepat gång om att transportpolitiken bör bidra till "regional utveckling", om att glesbygdsvägar bör rustas upp etc. Och förtränger att ett glesbygdssamhälle numera också är ett bilsamhälle.

Jag ser attityden som ett utslag av det dalt med glesbygden som gör sej så brett i vänsterns retorik, vare sej det gäller trafik, högskolor eller flygflottiljer.

Några randanmärkingar

I övrigt har jag satt bockar vid några punkter och krav:

- Förtätning är ett exempel på transportsnål bebyggelseutveckling, påpekas med rätta. Men "inte ... på bekostnad av parker". En så kategorisk formulering är olycklig. Exemplet Klostergården visar att det finns överdimensionerade och ointressanta kommunala gräsmattor som är klassificerade som parkmark men där stadsbilden vinner på en förtätning.
- "Kollektivtrafiken ska ha ... max 400 meters gångavstånd till hållplats" lyder ett annat krav. Det står i direkt motsättning till önskemålet om snabbhet. Genom att glesa ut busshållplatserna i Lunds östra kommundelar har Länstrafiken fått upp hastigheten på och beläggningen i sina bussar.
- "Möjlighet att polletera ... cyklar måste återinföras på alla tåg." Det skulle kräva en massa personal. Vettigare är att det finns ett utrymme för cyklar som resenären själv lastar på och av, som i pågatågen och Öresundstågen.
- "Man skall ... inte behöva boka i förväg för att få billigare [tåg]biljetter." Hur ska priserna annars differentieras för att man ska få en kapacitetsutjämnande utspridning av resandet?
- "Inga lastbilar eller godsvagnar skall gå halvtomma." Med vilken returlast vill författaren fylla malmvagnar från Narvik till Kiruna eller Bolidens svavelsyrevagnar?

Charity begins at home

Programtexten målar upp det stora perspektivet med hjälp av material från bl.a. Jordens Vänner. Under det närmaste halvseklet måste vi halvera energiförbrukningen, pappersanvändningen och vägtrafiken. Ibland blir det riktigt radikalt: "Vi (kan) fortsätta dammsuga och se på TV men får i ökad utsträckning dela på dammsugare och TV-apparater." Vågar vänsterpartiet ta upp det kravet i nästa valmanifest?

Men oftast skyggar författaren medvetet eller omedvetet för de radikala ingrepp i vanligt folks liv som halveringskravet innebär. Det blir slut med att åka till fritidshuset över helgen, om det inte ligger vid en järnvägsstation, det duger inte längre att köra sonen till hockeyträningen eller dottern till ridskolan.

Nej, vi bör nog av självbevaringsdrift bevara oss för sådant klarspråk, och framför allt akta oss för att tro på attitydpåverkan eller de rationella argumentens kraft. Människor skärmar av sej och har tute förklaringar till att kraven inte gäller för just dem. Gudrun Schyman och Pernilla Zethraeus flyger till Skåne när de lika gärna kunde åka tåg. Skånevänsterns regionledamöter sitter i Kristianstad och hyllar kollektivtrafiken, och sen tar de bilen hem, till fara för både medmänniskor och vildsvin.

För övrigt kräver förslaget (s. 32) att förmånsbilssystemet ska avskaffas. Hörde du, Ann-Mari Campbell, regionråd (v)?

Gunnar Sandin

PS I slutet på maj har v-gruppen i Region Skåne kallats till ett internat om just trafik, miljö och planering. I utskicket finns en fin karta över hur man kör till Odengården i Röstänga där man ska hålla till. Det välbemannade v-regionkansliet har emellertid inte gjort sej besväret att ange hur man tar sej dit kollektivt.

Men VB hjälper gärna till. Träffen börjar 9.30. Det går en lämplig buss från Klippans station 8.33, och till Klippan kommer man med tåg från Helsingborg 7.45 (Landskrona 7.15) och Kristianstad 6.53. Från Malmö går ett pågatåg 6.30 (anslutning från Svågertorp 6.02, Ann-Mari!) som passerar Lund 6.45. I Stehag byter man till en buss som når Röstänga 7.35.

Inte helt lätt och snabbt. Varför inte lägga internatet i Höör med dess goda kollektivförbindelser?

PPS På telefon från Stockholms-tåget får redaktionen veta att konferensen i princip godkände textförslaget, som alltså ska ligga till grund för det färdiga trafikprogrammet. Trots invändningarna ovan vill jag upprepa att det är en radikal, genomtänkt och allmänt bra text. Ett närmare referat av konferensen till ett kommande VB-nummer utlovades också.

Snart är det 1 maj

igen, och därför är det inte lönt att plocka bort affischbockar, flygblad, banderoller, fanor (med stänger), odiskade långpannor och annat som belamrar den gemensamma parti- och redaktionslokalen, anser tydligen 2001 års förstamajkommitté (Anders Neergaard, Kristina Norberg, Niklas Selberg m.fl.).

Grr

VECKOBLADET Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Prenumerationsavgiften 200:-/år insättes på postgiro 1 74 59-9. Ansv. utgivare: Gunnar Stensson. Sättning och lay-out VB-red. på Vänsterpartiet, Svartbrödersg. 3. måndagar efter kl 19. Tel 046-13 82 13, e-post se redaktionsrutan nedan. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta i insänt material. Tryck: KFS AB, Lund. Adressbyte: sänd e-post, el. använd postens adressändringskort.

Begränsad eftersändning. Vid definitiv adressändring sänds tidningen i retur till Veckobladet.

Politikens frånvaro. Kommentarer till Shai och Robert

Shai Mulinari och Robert Nilsson (S&R) skriver i VB nr 15 ett helsidesdebattinlägg, rakt igenom präglad av ett belåtet självbespeglade och organisationsdyrkande perspektiv, fyllt av floskulösa angrepp på undertecknad. Att i detalj bemöta alla direkt oförsämda beskyddningar och insinuationer skulle kräva betydligt större spaltutrymme än som är möjligt på VB:s debatsidor. Jag har därför här försökt begränsa mej till det som är *politiskt* väsentligt.

Demonstrationer som styrkemätare?

Den nya majoriteten har gjort bra ifrån sej, hävdar S&R, och nämner som exempel 8 mars- och Kristallnattsmanifestationerna. Dessvärre är antalet demonstranter en dålig mätare på hur stort stöd ett partis politik åtnjuter i väljarkåren. (Ett tydligt exempel på detta är socialdemokraternas relation mellan deltagande i deras förtamajdemonstration och röstetal.) I synnerhet som de båda nämnda exemplen var, såvitt jag kan minnas, samarrangemang med andra organisationer. Å andra sidan kan ju detta kännas trösterikt för vänsterpartiet i Lund: att vi inte gjorde numerära framryckningar första maj i år behöver nödvändigtvis inte innebära att vi har minskade sympatier bland väljarna.

Det finns dessvärre skäl att tro att det är så – om vi nu ska fästa någon tilltro till opinionsmätningar och om vi antar att Lund följer den nedåtgående rikstrenden. Nedgången har säkert många olika förklaringar; en kan mycket väl vara att allmänheten börjat märka av att de traditionalistiska strömningarna i partiet stärkte sina ställningar vid förra kongressen. Just det, *stärkte sina ställningar*, men inte blev majoritet, som S&R felaktigt påstår. "Hur vi än räknar är Nymark i minoritet", triumferar S&R. Kanske har de rätt. Men så länge jag fullt ut kan ställa upp på den politiska inriktning som partiordföranden vill ge partiet så tillåter jag betvivla att det är så. Om de inte vill hävda att partiordföranden är i minoritet, vill säga.

Lundalinjen och "rörelsen"

"Att ena rörelsens olika grenar... lyckades man aldrig med på Nymarks tid", skriver S&R. Det är oklart vilken "rörelse" S&R syftar på, men jag antar att det är den "kommunistiska", vilket i sin tur kan syfta både på den "världskommunistiska" och den svenska "rörelsen". Oavsett vilken av dessa "rörelser" som åsyftas så har författarna rätt. Lundalinjen, när den uppstod i början av 70-talet, hade ingen ambition att ena den världskommunistiska rörelsen. Lundalinjen var ingen del av den reellt existerande kommunismen. Vi hade inte heller ambitionen att ena den tidens ungdomsförbund med partiet, eftersom ungdomsförbundet i Lund då tjänstgjorde som vilig megafon för härskarna i Kreml. Verkligheten torde med all önskvärd tydlighet ha visat att det var en förnuftig och framgångsrik linje att inte kompromissa med de kommunistiska härskarna och deras lakejer.

(För övrigt har jag funderat på uttrycket "på Nymarks tid". Döljer sej här månne ett önsketänkande om att jag skulle vara politiskt död? Och/eller en våldsamt överdrivem föreställning om min persons betydelse?)

S&R röjer ett förök för personer som är (ett inte närmare angivet) antal år äldre än vad de själva är. Men v som parti måste – om inte annat på grund av demografiska fakta – ta hänsyn till alla åldersgrupper: drygt 55 procent av väljarna i Lunds kommun är över 30 år, närmare 30 procent är över 50 år!

Vänsterpartiet som facklig rörelse

Några punkter i S&R:s inlägg är riktigt intressanta. En sådan är när de beskriver vilken typ av rörelse vänsterpartiet ska sträva mot att bli. Här hävdar de den lite överraskande ståndpunkten att vänsterpartiet ska vara en *facklig* rörelse. Man kan ana att S&R skolkade från den träff i studiecirkeln som behandlade skillnaden mellan facklig och politisk kamp och nödvändigheten av att *höja* den fackliga kampen till den politiska nivån för att nå samhällsmakten.

Att den politiska nivån lyser med sin frånvaro i S&R:s syn på vänsterpartiets utvecklingsväg är, visar det sej, ingen tillfällighet. De tio avslutande punkterna, som S&R menar att vänstern borde diskutera, innehåller en och annan teoretisk fråga samt ett antal informations- och praktiska problem (hur när vi ut? hur formulerar vi? hur gör vi för att synas?) Ingen-

ting annat. Dessa frågor är självklart av stor vikt, men om de inte kopplas samman med politikens innehåll, politisk strategi och taktik så är diskussionen utan större praktisk betydelse, eller till och med till men för en utveckling av politiken: partiet reduceras lätt till ett självändamål.

Erkännande

För första gången – mej veterligt – erkänner representanter för den nya majoriteten att det faktiskt är en ny (gammal) majoritet i Lund. Det är ett framsteg, eftersom detta ihärdigt har förnekats. Om något år kanske den ny(gamla) majoriteten också öppet kan berätta vilken politik man vill driva! Eller kanske snarare, med tanke på frånvaron av i egentlig mening politiskt tänkande, vilken "icke-politik" man vill "icke-driva".

En annan anmärkningsvärd ståndpunkt som S&R för fram är att det är bra för vänsterpartiet att vara i opposition. Här finner vi måhända en av den ny(gamla) lundamajoritetens grundläggande utgångspunkter. Anlägger man detta svindlande perspektiv på partiet och politiken spelar det faktiskt ingen roll vilken politik vi för, det spelar ingen roll om vi når ut eller inte. Strängt taget blir även valresultaten ointressanta. Partiet blir ett mål i sej, inte ett medel för politisk förändring.

Slutligen en konkret fråga till S&R som som har med diskussionen om partiminoritet och -majoritet att göra (frågan ska inte uppfattas som retorisk): hur förhåller ni er till den inriktning som Gudrun Schyman har givit partiet och som hon vill fortsätta att utveckla?

Ulf Nymark

Soweto ... Forts. fr. sid. 1.

Bröllop med lobola

Efter guidningen tar Frances med mig till sitt föräldrahem, där det hålls bröllop för en systerdotter. Staketet kring huset är nedmonterade så att gästerna kan utnyttja även grannarnas små tomter. Det är dagen för överlämnandet av brudpriset, lobolan, och första gången de båda släkterna förs samman. På långa bänkar sitter männen och de äldre kvinnorna och dricker det hem bryggda ölet, chibokon. De yngre kvinnorna passar upp. Det är ett rituellt drickande som man inte kan neka till. Det dricks i plasthinkar och det ser ut, luktar och smakar som jäst ärtsoppa. Frances räddar mig efter några klunkar och säger att magen inte tål det före min flygrespa hem.

Fast jag bara kommit med på köpet blir jag lite av en hedersgäst. En morbror har läst om vikingarna och vill veta mer om dessa mina föräder. Jag frågar hur stort brudpriset var. Frances förklarar den process som ingående av ett äktenskap är. Först hade man betalat ungefär 2 500 kr, sen skulle flera inbetalningar ske, den sista inte förrän första barnet var fött. Men efter dagens betalning var det klart att gifta sig i kyrkan. Frances verkade ovetande om den debatt som finns kring brudpriset. Många feminister menar att det stärker mannens makt, eftersom han (felaktigt) tolkar det som om han köpt kvinnan. Frances berättade med stolthet om sederna.

Sydafrikansk feminism

Jag blir så imponerad av Frances. Hon utstrålar sådan självklar kraft. Hon ägnar så mycket energi att hjälpa andra kvinnor. Hon berättar om hur svårt det är att hålla upp auktoriteten inför de manliga byggnadsarbetarna. Jag frågar om hon inte tränar kvinnliga arbetare.

– Jo, en del men det finns få med erfarenhet, och hennes företag jobbar i hård konkurrens och under tidspress. Det blir nästa etapp, säger hon skrattande.

Ann Schlyter

MÖTE MÖTE

KOMMUNALPOLITIK. Må. 21.5 kl 19, v-lokalen: "Hur mår miljön i Lunds kommun? Hur påverkas den av kommunala planer och beslut?" Diskussion med Nils Lewan, Lunds Naturvårdsförening.

RÖDA KAPELLET. Lö. 20.5 kl. 11–12 spel på appellmöte i Landskrona. Tåg från Lund C 9.52. Marschrepetorens från första maj. Sö. 21.5 kl. 18.45 rep. med Joakim: tango, rumba, vals m.m. Backakamevalen blir 9.6, inget spel på Bananfest. Kom till Göteborg 16.6, tåg 400 kr ToR!

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Sten Henriksson och Gunnar Sandin. Nästa redaktör Rune Liljekvist.

Manus sänds per post till: Veckobladet, Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Måndag e. 17 till fax 046-123123. Manus mottas gärna på epost, vp@lund.mail.telia.com eller 3,5" diskett. Obs! (rf-format) Telefon till redaktörerna: Rune Liljekvist 046-211 50 69 Robert Nilsson 046-39 79 02 Gunnar Sandin 046-13 58 99 Charlotte Wikander 046-139626 Vid utebliven tidning ring: Cecilia Wadenbäck 046-13 82 13.